

55^e Jaargang

Donderdag 30 januari 2020

Bewaar het Pand

Uitgave tot bevordering
van de handhaving
van de oude
Gereformeerde beginselen

Meditatie Ambtelijke praktijk
Kerkelijk actueel
Voor de jeugd Sprekend verleden

Allen in slaap

“Als nu de bruidegom vertoefde, werden zij allen sluimerig en vielen in slaap.” Matth. 25 : 5

De Zaligmaker gaat Zijn gemeente voorbereiden op de toekomst door een gelijkenis over wijze en dwaze maagden. Hij vraagt: “De Zoon des mensen, als Hij komt, zal Hij ook geloof vinden op de aarde?” Hij zegt niet dat er geen geloof zal zijn. Maar Zijn Woord stemt wel tot nadenken.

Een bruid wacht. Maar de bruidegom blijft lang weg. Hij zal komen. Maar het wordt later. Wachten duurt lang! Als nu de bruidegom vertoefde, werden die tien bruidsmeisjes sluimerig en vielen in slaap.

Eerst verheugen ze zich op de bruiloft. Ze praten erover hoe heerlijk het feest zal zijn. De tijd gaat door en de gevoelens veranderen. Hun vurige verlangen vermindert. De dwaze maagden vallen in slaap. Maar wat nog erger is: de wijzen vallen ook in slaap! U vraagt: Hoe is dat mogelijk? Ze waren kinderen van God. Maar ze dutten in en vielen in slaap.

Gods kinderen slapen. Zij zijn kinderen van God. Dat kan niet veranderen. Waar God een goed werk begint, zal Hij het ook voltooien. Maar als u het ware geloof hebt ontvangen, dan wil dat nog niet zeggen, dat het altijd goed functioneert. Dat het in oefening is. Bent u een kind van God? Leeft u ernaar? Waar is het tere geweten? Hebt u een binnenkamer? Kan dat van u gezegd worden? Worstelt u om de bekering en vernieuwing van uw gezinsleden, doopleden en kerkverlaters? Ouders en grootouders wenen om (onbekeerde) kinderen. Christus weende over Jeruzalem, omdat ze Zijn boodschap van genade verwierpen. Gods kinderen wenen, als ze denken aan onbekeerde medemensen. Dat is een heilige droefheid. Ouders zoeken het goede voor hun kinderen. Dat ze hun diploma halen. Dat ze later een eerlijke boterham verdienen. Ouders willen graag dat ze geen grote zorgen en verdriet hebben. Maar een vader en moeder die de Heere vreest, vraagt om meer. Ze smeken om bekering. Ze vragen om een nieuw hart voor allen die hun zo heel dierbaar zijn. Ze kennen een vurig gebed: “O God, wees mijn zoon/dochter genadig. Ontferm U over ons oudste kind, de tweede, tot de jongste toe. Van huisuit zijn ze verloren. Maar U bent de God des verbonds, de Getrouwe.” Als u bij die wijzen behoort, dan weet u van zulke gebeden. We bidden dat de Heere hen arresteert. We worstelen: “O God, ons kind is in nood. Red het, bekeer het. Schenk een nieuw hart. Zelf voelen zij de nood niet. Open hun ogen. Open hun hart.” Het is verdrietig als iemand niet meer naar de kerk gaat. Maar het is ook verschrikkelijk, de onbewogenheid daarover bij veel kerkgangers. Hat gaat toch om de redding van de ziel van die ene? Het gaat aan op een eeuwigheid. Zeg tegen zo iemand: “We missen je in de kerk. We bidden dat je terugkomt. We vragen dat je ogen geopend mogen worden. Voor jou kan het ook! Je kunt gelukkig worden.” We zouden moeten zijn als die vader van de verloren zoon: een wachtende, uitziende vader. De wijzen slapen. Waar is de vurige liefde? Wie smeekt

de Heere om het werk van God de Heilige Geest? Waar is het sterke verlangen naar de bekering van zondaren? We kunnen orthodox zijn, maar dat is nog geen werkzaam geloof. Weet u van de plaatsen waar u alleen was met God? Weet u van een binnenkamer waar u worstelt met de Almachtige? Hij is nog Dezelfde. De tien maagden sliepen. We mogen wel bidden: Heere, raak ons aan. Schud ons wakker. Voelen we de nood van het onbekeerd zijn? De Heere roept zondaren tot bekering. Vijanden worden met God verzoend. Goddelozen worden gerechtvaardigd.

En ter middernacht geschiedde een geroep: “Ziet de bruidegom komt! Gaat uit hem tegemoet!” Daar hebt u de proef op de som. Als de Bruidegom komt, dan komt de werkelijkheid aan het licht. Dan wordt het zonneklaar wie olie heeft en wie niet. Als Christus wederkomt op de wolken, dan zal volkomen duidelijk zijn, wat nu vaak nog onzichtbaar is. Als Christus wederkomt ontwaken de wijzen en de dwazen. “Ziet, de Bruidegom komt!” De wijzen schrikken wakker en mogen toch de Bruidegom feestelijk inhalen en bijlichten. Ze mogen mee naar het feest. Als die stem klinkt “Ziet, de Bruidegom komt! Gaat uit Hem tegemoet!” schrikken de dwazen. Ze constateren dat hun lamp uitgaat. Dat geeft een schok. Ze zien nu het verschil. De wijzen hadden olie. “Gelukkige wijzen.” De dwaze maagden staan beschaamd. Ze smeken: “Alsjeblieft, geef ons van jullie olie!” Maar de olie van de Heilige Geest kunnen wij elkaar niet geven. U kunt met een ander spreken over zijn geestelijke belangen. Doet u het? U kunt een ander waarschuwen. U kunt bidden en smeken om genade voor u zelf en voor een ander. Maar u kunt hem of haar de genade niet geven. Het is een heel persoonlijke zaak. “Gaat liever tot de verkopers.” Gaat naar de markt. Het is nu nog de dag der genade. De markt van vrije genade is nog open. Wacht niet, totdat het te laat is!

Laat de zaak niet onzeker! Straks staat u voor die Bruidegom en ... geen olie? Wat zal dat een schrik zijn! Ontzettend. De wijzen verstaan daar iets van. Als u een klein beetje besef hebt voor een onbekeerde zondaar, zult u zeggen: O vriend, ga naar de markt van vrije genade. Zonder de Christus kunt u niet behouden worden. En zonder het toepassende werk van God de Heilige Geest zult u niet zalig worden. Als u nog onbekeerd bent, dan kunt u niet rustig gaan slapen. Ga vandaag nog naar de markt van vrije genade. Wat kunt u daar zeggen? Kunt u zeggen: Heere geef mij Uw Heilige Geest want ik doe veel voor de kerk, ik ... Nee, maar u kunt zeggen: “Heere, hier is een vijand. Er woont geen goed in mij. Heere, kom met Uw Geest; verbreek mijn stenen hart.” U kunt niet pleiten op uw godsdienst, niet op uw verbeterpogingen. Waar moet u dan op pleiten? Op het bloed van Christus. “Zie het Lam Gods dat de zonde der wereld wegneemt.” Ga naar de markt en koop voor uzelf. Komt, koopt zonder geld en zonder prijs.

Ds. H. van der Ham

WRAAK!

Richteren 16:28

*Toen riep Simson tot den HEERE en zei-
de: Heere HEERE,
gedenk toch mijner,
en sterk mij toch
alleenlijk ditmaal, o
God, dat ik mij met
één wrake voor mijn
twee ogen aan de
Filistijnen wreke.*

Wraak nemen op iemand die je gekwetst heeft. Heel veel mensen voelen die drang opkomen. Om je vriendin pijn te doen die je in de steek heeft gelaten voor een ander. Of je baas die je zomaar ontslaat. De man die je kind heeft misbruikt. Om dat soort mensen de pijn te laten voelen die jij voelt. En zo een stuk genoegdoening te halen voor wat ze jou hebben aangedaan en je eigenwaarde te herstellen. 'Wraak is zoet' volgens het gezegde. Maar, is dat ook zo? Levert het echt een goed gevoel op? Volgens onderzoekers niet. Meestal veroorzaakt het nog meer ellende. Bovenal, wat voor ons het meest relevant is: de Heere laat in Zijn Woord duidelijk weten dat wij geen wraak mogen nemen. Maar, zo zeg je: en Simson dan? Hij nam toch ook wraak?

Doodmoe van het zingen en springen en van al dat spotten en juichen, vraagt Simson een ogenblik rust. De tempel waarin het feest wordt gehouden, heeft twee pilaren die voor de constructie van het gebouw erg belangrijk zijn. Ze staan middenin de tempel en vormen de belangrijkste steun voor het dak. Het dak is in het midden open, zodat de duizenden mensen naar beneden kunnen kijken, in het voorhof. En terwijl hij tegen die pilaren staat geleund, bidt Simson: Heere, geef me alstublieft nog een keer genoeg kracht, zodat ik mij kan wreken voor mijn ogen!

Is dat niet vreemd? Een gebed om wraak te mogen nemen? En in hoofdstuk 15 hebben we hem ook al zoiets horen zeggen. Toen zijn vrouw door de Filistijnen gedood was, heeft hij wraak genomen en doodde hij veel Filistijnen. Maar de Heere zegt toch in Hebreëën 10:30: *Mijn is de wrake, Ik zal het vergelden?* Geen mens mag wraak nemen. God Zelf zal het onrecht in deze wereld afstraffen. Dat hebben wij te eerbiedigen.

Is Simson zoals veel mannen uit de oosterse machoculturen die uit eerwraak

soms de vreselijkste dingen doen? Iemand die aan hun vrouw of dochter komt, wordt zonder pardon gedood. En ook die vrouw of dochter die haar man of vader beledigd heeft, wordt gedood. Dat fenomeen zien we ook in Nederland steeds meer. Allochtone mannen, vaders, broers, neven die vrouwen en meisjes mishandelen of zelfs doden om 'de eer' van de familie te redden.

Maar dat is het bij Simson niet. Hier is er totaal iets anders aan de hand. Wij moeten in deze geschiedenis bedenken dat Simson nooit een individuele figuur is geweest. Hij was niet zomaar een Israëliet. Nee, hij was de Nazireeër Gods, ondanks dat hij nu geschoren is. En hij bleef de door God geroepen richter van Israël, ook al zit hij in de gevangenis. Niet Simson neemt wraak, maar God neemt wraak. In de tempel van Dagon is Simson het wapen van Gods wraak. God straft de vijanden van Zijn volk.

En zo kan Simson nog goed maken wat hij verknoeid en verkwanseld heeft. Zo zal hij nog één keer zijn taak, die hij zo vreselijk verwaarloosd en verloochend heeft, kunnen verrichten. Zo zal hij toch kunnen voldoen aan zijn roeping.

Hier blijkt de bijzondere relatie tussen deze geweldenaar en zijn God. Het is lang verborgen geweest en zijn gebed is al een poos verstomd. Maar hier welt het weer op uit zijn ziel. Het is een 'roepen' tot de Heere, uit de nood en met grote aandrang. In de gevangenschap en in de vernedering heeft hij weer bidden geleerd. Hij heeft zijn afhankelijkheid van de Heere ook weer ingezien. Hij weet beter dan ooit dat hij van genade afhankelijk is. Dat horen we in de namen die hij gebruikt om te roepen: *Heere HEERE(...) o God!*

Heere. De Almachtige.

HEERE. De Getrouwe.

Hij is God!

Van Hem moet het komen. Anders is Simson volkomen machteloos.

Heb jij zo ook al leren bidden? Vanuit je nood? In je ellende? In je zonde en je schuld?

Wie zo tot God roept, vragend naar de wil van God en gericht op de eer van God, zal nooit beschaamd uitkomen. Simson voelt dat de Heere naar hem luistert. En dat Hij hem verhoort. Simson voelt dat zijn verloren kracht terugkeert. Wat een wonder! God is hem toch nog genadig.

Een en dertig oktober is de Hervormingsdag. Een dag van herdenken. Op het doen en spreken van Maarten Luther wordt gewezen. Er waren en er zijn hervormingsavonden. Interkerkelijk. Het is jammer dat het aantal interkerkelijke samenkomsten minder wordt. De Hervormingsamenkomst spreekt minder net als de Reformatie. Hervorming en Reformatie staan niet los van elkaar. Zo staan Luther en Calvijn ook niet los van elkaar. Hun persoon en hun werk zijn niet tijdgebonden. In hun spreken en doen ontbreekt de persoonlijke beleving niet. We kunnen het lezen in hun geschriften. Wanneer het over ontdekking en leiding van de Heere gaat, dan werd gesproken of geschreven in de wij- vorm. Leef dit nog? Naar aanleiding van wat de Heere zei tot Paulus, Hand.9:6, schrijft Calvijn: Zodra Paulus zijn ijzeren nek onder het juk van Christus gebogen heeft, leidt Christus Paulus als bij de hand. Want God brengt ons niet op zulk een wijze op de rechte weg, dat Hij ons reeds aan de ingang of ook midden op de weg verlaat, maar Hij leidt ons van schrede tot schrede tot de eindpaal toe. Deze blijvende zorg van Gods bestuur schildert Lukas ons hier. Want nadat God Paulus leerzaam gemaakt heeft, begint Hij hem te onderwijzen. Wonderlijk, Christus stuurt een eenvoudige discipel om Paulus te onderwijzen en te leiden. Dat Ananias naar Paulus gezonden wordt geschiedt om de bediening der ambten in de kerk in ere te houden. Dit is zeker

Paulus en wij

geen gewone eer, welke God het menselijk geslacht waardig keurt, wanneer hij onze broeders uit ons midden uitkiest om vertolkers van Zijn wil te zijn daar Hij door de mond van een mens, die van nature zondig en vol leugen en ijdelheid is toch Zijn heilige verborgenheden bekend wil maken. Daarom geeft God niet slechts te kennen dat het Hem behaagt om ons door mensen te onderwijzen, maar ook bevestigt en heiligt Hij deze ordinantie. Hierop heeft ook de spreuk betrekking: wie u hoort, hoort Mij. Met welke woorden Christus ons leert om Zijn Woord de verschuldigde eerbied te bewijzen. En wij moeten ons voor twee fouten wachten namelijk dat de dienaren des Woords vanwege deze heerlijke roeping zich niet verhovaardigen en dat hun onaanzienlijkheid aan de hemelse wijsheid geen afbreuk doet. De Heere sprak tot Ananias: Ga heen, want deze is Mij een uitverkoren vat. Saulus is een uitverkoren instrument. Een uitnemend dienaar. Calvijn schrijft: De benaming instrument wijst erop dat de mensen niets vermogen dan voor zover God hun hulp naar Zijn verkiezing gebruikt. Want indien wij instrumenten zijn en Hij alleen in eigenlijke zin de Werkmeester, zo berust bij Hem alle vermogen en geschiktheid om het werk te volbrengen. Wat Christus hier van Paulus getuigt geldt zonder onderscheid van ons allen. Daarom al is het dat iemand zich ijverig inspannt en getrouw is in zijn ambt zo heeft hij toch geen recht om er zich enige eer van toe te eigenen. Degenen die over de benaming voort gaan filosoferen bewijzen daardoor dat zij zelfs met de beginselen van de Hebreeuwse taal onbekend zijn. In plaats van uitverkoren vat schrijft Lukas: vat der uitverkiezing. Hiermede wordt te kennen gegeven dat Paulus geen gewone dienstknecht van

Christus zou zijn, maar boven anderen met grote uitnemendheid toegerust. Intussen moeten wij er wel op letten dat alles uitnemend is wat door Gods genadige gunst moet geschonken worden. Paulus getuigt: Wie onderscheidt u? En wat hebt gij dat gij niet hebt ontvangen? En zo gij het ook ontvangen hebt, wat roemt gij alsof gij het niet ontvangen had? (1 Kor. 4:7). Om onszelf, aldus Calvijn, als getrouwe dienstknechten van Christus te betonen moeten wij niet alleen de geest van wijsheid en van het verstand zoeken, maar ook de geest van standvastigheid en sterkte, want anders zullen wij bezwijken indien wij kwalijk behandeld worden, gelijk het lot der vromen is. Hand. 9:8 wijst op Paulus' blindheid als herinnering aan zijn verblindheid. De blindheid van de ogen heeft Paulus ziende gemaakt voor de werkelijkheid zondaar voor God te zijn. Paulus werd felle farizeeër af. Christus de Zon der gerechtigheid neemt de schellen van de ogen weg en ontsluit de ogen des geestes met een verlicht verstand. Paulus kent waartoe Christus hem gezonden heeft om de ogen van Jood en heiden te openen en hen te bekeren van de duisternis en van de macht van de satan tot God opdat zij vergeving der zonden ontvangen en een erfdeel onder de heidenen door het geloof in Mij Hand. 26:18. De clausule door het geloof heeft betrekking op het voorafgaande zodat de betekenis deze is: Het geloof richt zich in eigenlijke zin op Christus omdat alle delen onzer zaligheid in Hem besloten liggen en het Evangelie ons beveelt ze nergens dan alleen in Hem te zoeken. Aldus Calvijn. Welk een lessen. Bijzonder voor ambtsdragers.

Ds. M.C. Tanis

Toespraak Generale Synode 14 nov. 2019

Samenvatting toespraak ds. W.E. Klaver namens de Free Reformed Churches of North America.

Geliefde broeders,

Het is mij een voorrecht om u namens de Free Reformed Churches of North America (FRCNA) toe te mogen spreken. We weten ons nauw verbonden met de CGK die eens onze moederkerk was. Al vele jaren kennen we een zusterkerkrelatie vanwege de geestelijke herkenning over en weer. Nog steeds vertalen we boeken van CGK-auteurs, zowel uit het verleden als uit het heden. De geestelijke band en broederlijke liefde zijn ons lief.

Tegelijk gebiedt de eerlijkheid ons te zeggen dat wij die eenheid niet met alle kerken ervaren. In toenemende mate ervaren wij een verwijdering met een deel van uw kerken. Dat doet ons verdriet en vervult ons met zorg. Ons Deputaatschap Buitenlandse kerken, heeft zich bezonnen op de prominente thema's Kerkelijke Eenheid en Vrouw & Ambt.

Kerkelijke Eenheid is een thema dat tijdens onze jaarlijkse synodes ter tafel komt. We beseffen dat we aan elkaar gegeven zijn en dat we geroepen worden eenheid te zoeken en te bewaren rondom de waarheid van Gods Woord. Hoewel er liggingsverschillen zijn, geeft de Heere een grote mate van eenheid in het verstaan van de Heilige Schrift.

Het thema Vrouw & Ambt heeft nog niet op onze synode-agenda gestaan. Wel heeft meer dan één kerkenraad dankbaar gebruik gemaakt van het eindrapport van 1998 van uw deputaten. De invloed van de nieuwe hermeneutiek is binnen ons kerkverband niet nadrukkelijk merkbaar.

Wij maken ons zorgen over de laatste ontwikkelingen die zich aftekenen binnen een deel van uw gelederen. Voor ons besef verandert er veel in korte tijd. Een ander verstaan van de Heilige Schrift dringt zich aan u op en wint terrein. In sommige samenwerkingsgemeenten zijn de ambten opengesteld voor vrouwen. Naar ons gevoelen raakt deze ontwikkeling het gezag en het verstaan van de Schrift. Dit raakt het wezen van het kerkverband.

Ik ben naar u afgevaardigd om uitdrukking te geven aan onze bezorgdheid. Het GKV-besluit ten aanzien van Vrouw & Ambt heeft verstrekkende gevolgen gehad. De Canadian Reformed Churches heeft de zusterkerkrelatie verbroken. Wij vrezen de gevolgen als de synode ruimte biedt voor een ander verstaan van de Heilige Schrift dan tot nu toe is gevolgd. Wij zijn er

van overtuigd dat een dergelijk besluit de eenheid niet ten goede zal komen, noch binnen de CGK-gelederen, noch met corresponderende kerken. Wij willen niet voorbijgaan aan de nood die op dit moment wordt ervaren in samenwerkingsgemeenten. Wij proberen te begrijpen hoe het zover heeft kunnen komen, maar de eerlijkheid gebiedt ons te zeggen dat wij het niet meer meemaken.

Wij geloven dat er alleen sprake kan zijn van eenheid wanneer er wederzijds herkenning is in het verstaan van de Heilige Schrift. Waar deze ontbreekt is elke claim op eenheid binnen een kerkverband nietszeggend.

Het is onze bede dat wij samen trouw zullen blijven aan de rijke erfenis die ons is gegeven in de Reformatie, de Nadere Reformatie en het Puritanisme en dat de band aan elkaar zal worden bestendigd.

Onlangs woonde ik een Reformatieherdenking bij en hoorde een lezing over Jeremia 6:16. "Zo zegt de HEE-RE: Staat op de wegen, en ziet toe, en vraagt naar de oude paden, waar toch de goede weg zij, en wandelt daarin; zo zult gij rust vinden voor uw ziel, maar zij zeggen, wij zullen daarin niet wandelen."

In deze lezing werden lijnen getrokken naar onze tijd en culturele context. De noodzaak van een reveil werd nadrukkelijk benoemd. In de weg van verootmoediging en bekering wil de God van de Hoop grote daden doen. Israël wilde niet weten van de oude paden, dat wil zeggen van de beproefde wegen. Nieuwtestamenteisch gezegd: van de weg der zaligheid die ons is openbaard in de Persoon en het werk van Heere Jezus Christus. Het is onze bede dat de Heere zowel in Nederland als in Canada een herleving wil geven, zodat we één van hart en één van ziel zullen zijn.

De weg van de Heere is de weg van het Woord. Gods Woord maakt levend, bindt samen en schenkt eenheid. Ik wil afsluiten met het vermaan van de apostel Paulus aan de gemeente van Thessalonica: "Broeders, staat vast en houdt de inzettingen, die u geleerd zijn, hetzij door ons woord, hetzij door onze zendbrief. En onze Heere Jezus Christus Zelf, en onze God en Vader, Die ons heeft liefgehad, en gegeven heeft een eeuwige vertroosting en goede hoop in genade, vertrooste uw harten, en versterke u in alle goed woord en werk".

Dank u wel.

DUITSLAND

In Duitsland is het verval van de kerk nog weer groter dan bij ons. Er zijn echter ook meerdere groepen en gemeenten, die zich hiertegen verzetten. Sinds kort werd in Siegen een bepaalde stichting of organisatie opgericht: "Bibel und Bekenntnis". Ik geef u er iets over door.

De naam van br. Olaf Latzel is u nog wel bekend. Meerderen van u hebben interesse getoond toen ik er over schreef, jaren geleden nu al weer. Onlangs zijn we nog weer in Bremen geweest toen een reisgezelschap uit ons land daar was. Latzel is ondanks veel tegenstand, nog steeds een duidelijke woordvoerder van de Schriftgetrouwe richting in de EKD. Zijn gemeente bloeit nog door en door heel Duitsland wordt naar zijn bediening geluisterd. Als Luthers predikant is hij toch door en door Gereformeerd.

Ik stuitte kortgeleden op toespraken, die gehouden werden voor de genoemde stichting in Siegen. Vermoedelijk is Ulrich Parzany de drijvende kracht achter deze organisatie. Parzany is eveneens een gewild spreker. Hij geeft in een korte uiteenzetting aan wat de bedoeling is van deze pas opgerichte groepering. U kunt dat beluisteren op: <https://www.youtube.com/channel/UCAnhTKjRh71aEqbEw8QB0xA>.

Er zijn op deze site meer toespraken die zeer de moeite van het luisteren waard zijn. De kerkelijke kaart bij onze oosterburen is anders ingekleurd dan bij ons. In de theologie is Duitsland reeds lang het domein van modernistische theologische opvattingen. Namen als Ritschl en Bultmann wekken bepaald niet veel vertrouwen. Ook de Evangelisch Lutherse Kerk toont van dit verval de duidelijke sporen. Dat neemt echter niet weg dat de verontrusting, zij het dan in kleinere kring, ook sterker is dan bij ons. Teken van verval worden duidelijk gesignaleerd rond thema's als homoseksualiteit, evolutie en Islam. Men neemt tegen dit alles ook duidelijker dan bij ons stelling.

Naast de EKD kent men daar ook allerlei vrije kerken en groeperingen zoals de Vergadering der gelovigen, die nog duidelijk een eigen vaste koers varen. Duitsland is verder, merkwaardig genoeg, toch ook weer het land van allerlei Piëtistisch georiënteerde stromingen. U hebt laatst nog kunnen lezen van een promotie over Lampe, in zijn leven een rasechte piëtist.

Het genoemde netwerk wil een podium zijn voor toerusting en voorlichting. Het is geen nieuwe kerk, maar meer een overkoepelend orgaan voor al diegenen die delen in dezelfde verontrusting. Uit de vermelde reacties op de gehouden preken en toespraken blijkt, meer dan bij ons, een heel sterke betrokkenheid. Ook van buiten de grenzen van Duitsland.

Ook in onze streken gaat het verval in snel tempo door en grijpt het om zich heen. Je zoekt dan naar overlevingsmogelijkheden voor de kerk van Nederland en ook onze kerken. De ontwikkelingen komen in een stroomversnelling; het gaat harder dan ik ooit had kunnen denken. We beseffen allemaal, dat er grote veranderingen op stapel staan. Dat geldt ook voor de kerken die ons lief zijn. Ik hoef daar niet over uit te wijden.

Het gaat me meer in het algemeen om een vorm van verweer te zoeken tegen de tijdgeest. Ook in andere kerken leeft sterke verontrusting. Ik denk met name aan de HHK, de GG (in beide vormen), enz. Ook in de PKN zijn

gemeenten die trouw willen blijven aan de Schrift.

Ik denk stellig niet aan een andere kerk of een nieuw kerverband. Het gaat meer om een interkerkelijke bond, waarin allen die willen leven in de lijn van Schrift en Belijdenis, de krachten bundelen. Een platvorm, waarin we breed kunnen nadenken over het toevertrouwde pand. Er zijn er nog velen in ons land, die verdriet hebben over het verval, dat zich zo breed aandient. Tot nu toe probeert iedereen op zijn eigen manier wapens te vinden in deze strijd, en dat moet ook zo blijven; maar we beseffen allen ook wel, dat we elkaar nodig hebben. Er kunnen vormen van verbondenheid bedacht worden, waarmee we allen gebaat zijn. Zoals dat nu ook in Duitsland gebeurt.

Het zou kunnen leiden tot een kerkenbond bijvoorbeeld, waarin we samen een front kunnen maken tegen alles, wat afglijdt. Dat overkomt ons allemaal trouwens ook, en dat vraagt bezinning. Dus deze bezinning is een eerste doel. Er is voorlichting nodig over de zaken, waarop de dingen verschuiven. Ik merk telkens weer dat velen dat toch niet in beeld hebben. Een zaak als de nieuwe hermeneutiek zegt u misschien ook nog weinig. En onwetendheid vergroot de risico's.

Een dergelijke instantie zou natuurlijk ook in de verre toekomst kunnen en moeten heenwerken naar een andere vorm van kerkzijn. Kerkelijke eenheid zou op deze manier in het verschiep kunnen liggen. Misschien gaat de tijd ooit wel komen, dat onze stichting contacten kan leggen naar andere kerken. In ieder geval zal ter rechterzijde meer verbondenheid en eenheid moeten gaan ontstaan. Uiteindelijk zal het restant Christendom toch uiteenvallen in twee blokken, waarvan dan één van beide in ieder geval trouw wil blijven aan het gezaghebbende Woord.

Zie dit niet als een negatief oordeel over allen die anders denken. Daar gaat dit verhaal niet over. Er zullen op allerlei plaatsen mensen zijn, die op hun manier ernstig willen leven naar Gods Woord; maar zij doen dat op hun manier en wij op de onze. Dus geen zelfverheffing, maar een bewuste en meer stellige keus en een hartelijk voornemen om niets anders te weten dan Jezus Christus en Dien gekruisigd, en dat dan "naar de Schriften". Aan de verre horizon zou daar ook de oplossing kunnen liggen voor onze kerken. Het lijkt me een gemis, dat wij geen samenwerkingsgemeenten hebben met de HHK (PKN) of de GG. Zeker nu aan de andere zijden van onze kerken deze vormen wel bestaan.

Oude kaders lijken ondermijnd te worden. Synodale beraadslagingen of besluiten brengen geen werkelijk heil aan. Onze tijd vraagt om de zo vaak reeds genoemde herverkaveling. Zoals de Heilige Geest Zijn Kerk vergaderde op de Pinksterdag. Het was ook toen nooit vertoond. Zoveel verschil onder de mensen, maar toch: allen eendrachtig bijeen. Die Geest leeft en werkt nog!

Ds. P. Roos

Genadetijd voor Kain.

Kunnen wij op grond van hetgeen we weten over Kain, de zoon van Adam en Eva, zeggen dat voor hem de genadetijd al voor zijn dood voorbij was? De Heere sprak immers een vervloeking uit? Is het waar dat de hemel zich voor Kain voorgoed sloot, toen hij zijn broer Abel dood sloeg? Duurt de genadetijd dan niet tot onze laatste snik? Het is wel even een vraag om over na te denken! Zeker als we lezen van die ernstige vervloeking. Kunnen we echter op grond daarvan stellen dat Kain niet meer bekeerd kon worden?

Laten we eens zien wat de bijbel ons zegt over Kain. God liet hem zien en gevoelen dat zijn offer Hem niet behaagde. Dat was geen willekeur van God. Het was evenmin omdat Hij de offerande van weinig waarde achtte. God zag het hart van Kain aan. Hij wist dat zijn hart boos was en dat wist Kain zelf ook. Natuurlijk wist hij dat. Je weet immers of er liefde tot God in het hart is of niet! Hoe had Kains reactie op Gods afwijzing moeten zijn? Inkeer, bekering, terugkeer tot God. In plaats van in de schuld terecht te komen, werd hij heel erg boos. Het was hem aan te zien. Het feit dat God zijn broer Abel wel aanzag, deed hem niet smeken om diezelfde genade, maar veroorzaakte bitterheid en jaloezie. Alles voortkomend, niet uit haat jegens zijn broer, maar uit haat jegens God. En uit haat jegens de Heere haatte hij ook Diens kind, Abel.

God waarschuwde hem daarop voor de zonde. Want de zonde is een hellend vlak en jaloezie en haat is in de wortel der zaak al doodslag! Maar Kain, doe het goede, bekeer u, zoek Mij en leef, want anders komt het tot de daad van de doodslag zelf! Een waarschuwing is altijd genade! Kain verhardde zich echter en toen kwam het inderdaad tot die gruwelijke moordpartij. Nog liet God hem niet los maar riep hem ter verantwoording: Wat hebt gij gedaan? Die vraag moest hem in duizend stukken breken. Maar het tegendeel gebeurde. God had zijn daad ontdekt en confronteerde hem ermee, maar hij reageerde afwijzend en onverschillig. Wie in de schuld komt zal Gods barmhartigheid ervaren, maar wie zich tegen God verhardt zal de gevolgen moeten dragen! Daarom klinken dan die vreselijke woorden van vervloeking! Wat zegt de Heere eigenlijk? Dit: En nu zijt gij vervloekt van de aardbodem, die zijn mond heeft open gedaan, om uws broeders bloed van uw hand te ontvangen!

De vloek treft inderdaad Kain zelf, maar als een oordeel, niet als het oordeel. Hij blijft immers nog leven? Een moordenaar heeft toch het eigen leven verbeurd? Hem trof echter een vloek, die blijken zou uit tegenspoeden en misoogsten en onrust. Is met die vreselijke woorden nu de genadetijd voor Kain voorbij? De vloek, die de aarde als het ware uitspreekt over deze dwaze man, is nog niet de eeuwige vloek in de buitenste duisternis. Zij is er wel een voorspel van, tenzij er bekering komt! Tenzij er bekering komt. Want God verleent Zijn genade altijd en alleen in de weg der bekering, de inkeer tot jezelf en de wederkeer tot God met smeking en geween. En de wederkeer tot God gaat altijd gepaard

met een inleving van de vloekwaardigheid, een belijdenis van die doemwaardigheid, maar ook een smeken om verlossing van de toekomstige toorn.

Let nu op: zeg nu niet dat Kain niet meer tot bekering kon komen. Bij God zijn alle dingen immers mogelijk? En de bekering van elk mens, wie dan ook, is altijd een wonderlijke Godsdaad van genade, en genade alleen. Niemand maakt zich Gods genade waardig en elk mens derft de heerlijkheid Gods. Zeg nu zelf, u die God vreest, het kon voor u, durft u nu tegen Kain te zeggen als u hem op zijn doolweg tegen zou komen, dat het voor hem niet meer kan?

God zei dat ook niet tegen Kain. Maar Hij waarschuwde hem wel! Als de zonde over u heerst, Kain, ga je voor eeuwig verloren! En zo is Kain, zo vrezen wij, omgekomen. Maar omdat hij de dag der genade heeft veracht en God niet in zijn ellende en schuld heeft aangeroepen!

Kain mocht na Gods bestraffing zelfs nog in Gods algemene goedheid delen. En ook dat is genade. Want als Kain in onzekerheid over zijn eigen leven verkeert en vreest door de een of ander te worden doodgeslagen, wil God hem door middel van een bepaald teken, wat dat dan ook geweest moge zijn, beschermen en bewaren voor zulk een dood. Dit is niets anders dan een verlenging van de genadetijd. En daar moest dat teken Kain voortdurend aan herinneren! Een teken van Gods bemoeienis met zijn leven. Zal dat teken uiteindelijk nog wat goeds hebben uitgewerkt in zijn leven? De bijbel zwijgt erover in alle talen. Wij dus ook maar. Maar als we van hem lezen dat hij weg ging van het aangezicht des HEEREN, dan vrezen we wel, zelfs met een grote vreze. Door Gods goedheid werd Kains levenstijd nog verlengd, maar je kunt je er ook welbewust voor afsluiten en jezelf buiten sluiten. Waarschuwt Gods Woord ons enerzijds ons niet te verharderen, hetzelfde Woord zegt ook dat God je kan overgeven in de begeerlijkheden van het hart, Rom. 1:24. En daar kun je wel eens bang voor zijn!

In de verlenging van de genadetijd, terwijl wij toch allen zondaren zijn die de eeuwige verdoemenis ons waardig maken, laat de Heere zien hoe groot Zijn verdraagzaamheid en hoe taai Zijn geduld is. Opdat er op tijd inkeer kome en we de genade deelachtig mogen worden die Abel smaken mocht!

K. Hoefnagel

Aan de tafel

Blijde dankbaarheid

Avondmaalgangers past blijde dankbaarheid voor de grote liefde die de Heere daar bewijst. Zij ontvangen immers het lichaam en bloed van Gods Zoon om eeuwig te leven. Als een goede vriend iets waardevols geeft, zullen we daar toch ook dankbaar voor zijn? Aan de avondmaalstafel worden weldaden ontvangen die veel kostbaarder zijn dan heel de wereld. De Heere geeft Zijn eigen vlees en bloed te drinken. Het is het grootste geschenk dat Hij kan geven. Past dan geen grote dankbaarheid? Dankbaarheid betekent wegvuchten van de zonden, bestrijden van de zonden en zich inspannen al Gods heilige geboden te houden. De godzaligheid dient in praktijk gebracht te worden. De zonden vertoornen God en schaden Gods Kerk. Uit dankbaarheid dient er verzet te zijn tegen lievelingszonden. Er moet meer dan ooit gewaakt worden tegen de zonde. Het is heel ondankbaar niet te strijden tegen de zonde en Gods geboden niet te onderhouden. Soms zitten Gods kinderen ook aan zonder dankbaarheid in het hart te voelen. Bedenk dat de Gastheer erop aandringt de zonde te verlaten. "We mogen niet langer de duivel, de wereld en ons eigen vlees dienen, maar moeten Hem dienen Die voor ons is gestorven en opgestaan." Het sacrament verplicht tegen alle zonden te strijden. Ook vanwege lievelingszonden van Gods kinderen moest Christus lijden. Denk aan de martelaren die niet wilden zondigen, wat het gevolg ook zou zijn.

Vurig verlangen

"Aan de tafel des Heeren moeten we een vurig verlangen kennen naar de Heere Jezus Christus, de Gekruisigde, Die het voedsel voor onze ziel is." Kennen we de geestelijke honger naar dit voedsel? Die honger is het hunkerend uitgaan van het hart naar de Gekruisigde. Aan de avondmaalstafel wil de gekruisigde Heere Jezus Zich laten vinden. Alleen zij die een geestelijke honger hebben worden tot deze geestelijke maaltijd genodigd. Hier geldt: 'O alle gij dorstigen, komt tot de wateren, en gij, die geen geld hebt, komt, koopt en eet.' "Adam en Eva hebben zichzelf en al hun nakomelingen tot in de grond bedorven door het eten van de verboden vrucht, en nu wil de Heere de verdorven mens weer gaan genezen door het eten van de geboden vrucht." Wat is het arm zonder enig verlangen naar Christus aan te zitten aan de tafel. Ook ware kinderen van God zitten soms zonder enige eetlust aan de tafel des Heeren. Het wegwerpen van de zonden is een goede zuivering van onze geestelijke maag, want dan wordt verwijderd wat de geestelijke eetlust belemmert. Gedenk en geloof dat de Gekruisigde wordt aangeboden om de ziel te voeden. Wie het vlees en bloed

van Gods Zoon mag eten en drinken zal het eeuwige leven hebben. Noodzakelijk en buitengewoon voortreffelijk voedsel wordt aan de tafel aangeboden.

Intense aandacht

Intense aandacht is nodig aan de tafel des Heeren. Met de lichamelijke ogen en met de geestelijke ogen nauwkeurig zien naar alles wat er plaatsvindt. De zichtbare tekenen laten onzichtbare, geestelijke genadegoederen zien. De zichtbare dingen geven het hart stof om over na te denken. De natuurlijke ogen zien het brood en de wijn, de geestelijke ogen zien het lijden en sterven van Christus. God de Heere biedt Christus aan als Zaligmaker. Met de hand van het geloof wordt Christus als de Zaligmaker aangenomen. Hij wordt gegeten als voedsel voor de ziel met de mond van het geloof. Het brood doet denken aan het waarachtige, hemelse brood. De wijn wijst heen naar het vergoten bloed. Het breken van het brood wijst op het lijden van Christus. Christus gaf Zichzelf tot verzoening van al de Zijnen. Door het geloof wordt voedsel, kracht en verlevendiging in de ziel ontvangen. Als u aanzit en eet en drinkt bedenk dan dat Christus volkomen betaald heeft voor al uw zonden. Het is zondig ongevoelig en ongeïnteresseerd aan te zitten. Wie dit zo doet brengt onheil over zich, die eet en drinkt zichzelf een oordeel. Zulke mensen zijn vleselijk en missen de Geest. Richt u op niets anders dan op de zaken van het Heilig Avondmaal. Doe dit tot gedachtenis van Christus. Spoor uzelf aan door heilig mediteren de Heere Jezus Christus levendig voor ogen te hebben in het Heilig Avondmaal.

Ingespannen ijver

Het gaat erom de kracht van het Heilig Avondmaal in het hart in stand te houden door het ware geloof en het gelovig gebed. Het aanzitten dient tot sterkere verzekering van de vergeving en genezing van de zonden. Op die vrucht komt het aan. Om die vrucht te ontvangen is nodig de vele zonden en gebreken kort te overdenken, te overwegen dat Christus alle macht heeft om de zonden en gebreken te verzoenen en te genezen en te bedenken dat het Heilig Avondmaal gegeven is tot verzekering van de algevoelzaamheid van Christus tot verzoening van de zonden en genezing van de tekortkomingen.

Ds. A. van Heteren

Perpetua – een jonge martelares uit de Vroege Kerk (4)

Felicitas

Nadat we de vorige keer hebben stilgestaan bij de dromen die Perpétua tijdens haar gevangenschap had, volgen we haar nu verder op haar weg naar de marteldood. Perpétua legt die weg niet alleen af. Een van de vrouwen die zich in haar gezelschap bevinden, is de slavin Felicitas.

Deze Felicitas is acht maanden zwanger. Dat zorgt voor een bijzonder probleem: het is namelijk wettelijk verboden om zwangere vrouwen te executeren. De christenen die samen met Perpétua gevangen zitten, vrezen dat zij Felicitas 'als een eenzame metgezellin op de weg naar dezelfde hoop moeten achterlaten'. Om die reden richten ze zich twee dagen voor de terechtstelling in een vurig gemeenschappelijk gebed tot God. Dat gebed wordt verhoord: direct na het gebed beginnen de weeën en Felicitas brengt een meisje ter wereld. Het kleine meisje wordt door een andere christin geadopteerd en krijgt een christelijke opvoeding. Door dit alles kan Felicitas twee dagen later haar meesters vergezellen op weg naar het amfitheater en sterven zij tegelijk de marteldood.

Drievoudig getuigenis

Een dag voor de terechtstelling gebruiken Perpétua en haar geloofsgenoten voor de laatste keer de maaltijd. Dat wekt de nieuwsgierigheid van het volk. De christenen richten zich op drie manieren tot hun niet-gelovige medeburgers: *'Zij bestookten het volk... door te dreigen met het oordeel Gods, door te getuigen van hun blijdschap over hun eigen lijden en door te spotten met de nieuwsgierigheid van het samengelopen publiek. Saturus zei: Is de dag van morgen voor jullie niet genoeg? Waarom kijken jullie zo graag naar wat jullie baten? Heden vrienden, morgen vijanden! Neem echter nauwkeurig onze gelaatstreken in jullie op, opdat jullie ons herkennen op die dag (des oordeels).'* Het martelarenverslag meldt, dat *'allen diep onder de indruk*

vandaar heengegaan zijn en dat velen van hen tot het geloof gekomen zijn'.

Dan breekt de dag van de terechtstelling of – zoals het martelarenverslag het zegt – *'de dag van hun overwinning'* aan. In optocht begeven de gevangenen zich van de gevangenis naar het amfitheater. Perpétua's gezicht glanst, terwijl ze met rustige tred haar dood tegemoet gaat.

Psalmen zingend

Bij de ingang van het amfitheater worden de christenen gedwongen zich te verkleden, de mannen in het klee van de priesters van Saturnus, de vrouwen in dat van de priesteressen van Ceres. Zo zullen ze toch nog een bijdrage leveren aan de verering van de afgoden, is de gedachte. Perpétua weigert echter standvastig. *'Psalmen zingend'* – zo zegt het oude martelarenverslag – gaat ze het amfitheater in.

Het moment van de terechtstelling is aangebroken. In het amfitheater wordt een uiterst vervaarlijke koe losgelaten op de vrouwelijke christenen. Perpétua wordt het eerst op de horens genomen en valt op haar zij. Ze richt zich op, trekt haar klee, dat opzij is gescheurd, weer recht om haar benen te bedekken. Dan vraagt ze om een speld en maakt ze haar loshangende baren weer vast, zodat ze niet de indruk zal wekken dat ze rouw bedrijft over haar marteldood. Vervolgens staat ze weer op, gaat naar Felicitas toe, geeft haar een hand en richt haar op.

In gedachten zien we hen staan: een welgestelde jonge moeder en een slavin die zojuist een kindje ter wereld gebracht heeft. Perpétua en Felicitas. Nog een enkel ogenblik scheidt hen van de hemelse heerlijkheid die ze door genade mogen beërven. Dan worden ook deze vrouwen zwaar verwond, waarna een zwaardvechter (gladiator) hen de beslissende slag toebrengt. Twee vrouwen die getrouw

geweest zijn tot in de dood, mogen de kroon des levens ontvangen. De belofte gaat in vervulling: *'En zo wie zal verlaten hebben huizen of broeders of zusters of vader of moeder of vrouw of kinderen of akkers om Mijns Naams wil, die zal honderdvoud ontvangen en het eeuwige leven beërven'* (Mattheüs 19: 29).

Koning der Kerk

Zo'n tweehonderd jaar later houdt de grote kerkvader Augustinus in hetzelfde Carthago een preek waarin hij het sterven van deze twee martelaressen in herinnering roept. Met een prachtige woordspeling op hun beider naam (Perpétua betekent 'eeuwig' en Felicitas 'gelukzaligheid') zegt hij, dat 'eeuwige gelukzaligheid' (*perpetua felicitas*) hun deel geworden is.

Laten we, nadat we geluisterd hebben naar deze ontroerende martelaarsgeschiedenis, niet eindigen in de mens, maar in de Koning van de Kerk. Hij was het, Die het licht van het Evangelie ontstak te midden van het duistere heidendom in Noord-Afrika. Hij was het, Die het hart van een welgestelde jonge vrouw en dat van een slavin verlichtte tot kennis van de zaligheid. Hij was het, Die moed en standvastigheid gaf aan deze jonge vrouwen, zodat ze niet bezweken ondanks alle wreedheden.

En – Hij leeft nog. In een tijd die net zo kompasloos, stuurloos en uitzichtloos is als het Romeinse Rijk van Perpétua's dagen, vergadert Hij Zich nog altijd een Kerk. Hij beschermt die Kerk ook en Hij houdt haar staande. En op Zijn tijd brengt Hij allen die tot die Kerk behoren, in de eeuwige zaligheid. Bent u, ben jij al een levend lid van die Kerk?

Ds. A.J.T. Ruis

De zekerheid van de zaligheid

Zekerheid... Hoe onzeker ons kwetsbare leven ook is, wij leven in de dagelijkse praktijk met dingen die we zeker (menen te) weten. Tenminste, daar houden we ze voor. Ik weet zeker dat ik toen en toen geboren ben. Ik weet zeker dat ik daar en daar woon. Ik weet zeker dat mijn man of vrouw van mij houdt en mij trouw blijft. Ik geloof het, en daarom weet ik het zeker... Ik weet ook zeker dat ik ooit sterven moet.

Dat betreft de tijdelijke dingen. Maar hoe staat het met de eeuwige, de geestelijke belangen? Dan gaat het om andere vragen. Ben ik zeker van mijn zaligheid? Weet ik dat ik hoor tot Gods kinderen? Weet ik met een vast vertrouwen "dat niet alleen anderen maar ook mij vergeving der zonden, eeuwige gerechtigheid en zaligheid door God geschonken zijn"? Deze laatste woorden citeer ik uit zondag 7 van de Heidelbergse Catechismus. Het is een deel van het antwoord over het ware geloof. Onze belijdenis zegt dat dit zeker weten behoort bij het geloof dat door de Heilige Geest gewerkt wordt.

We zullen het wel met elkaar eens zijn dat dit zaligmakende geloof onmisbaar is voor ons behoud. Ja, dat we zonder dit geloof niet de enige troost in leven en sterven bezitten. Maar wie nu uit genade dit geloof ontvangen heeft, wie een kind van God is, leeft die ook echt in de zekerheid van dat geloof? Is het 't vaste kenmerk van al Gods kinderen dat ze de troost van de zekerheid der zaligheid bezitten?

Over deze belangrijke vraag schreef ds. C. Harinck, emeritus-predikant van de Gereformeerde Gemeenten, een leerzaam boek. Hij signaleert dat velen, ook van Gods kinderen, dikwijls op deze vraag geen antwoord weten. Hij schrijft in het Woord vooraf: "De verwarring over de zekerheid van de zaligheid is groot. De kennis, en vooral ook de bevindelijke kennis, van deze geestelijke zaak is gering. Als gevolg daarvan gaan veel kinderen van God hun weg zonder zekerheid en daarom ook zonder troost en vreugde."

Dit gemis aan vastheid en duidelijkheid heeft hem ertoe gebracht de belangrijke zaak van de zekerheid door het geloof aan de orde te stellen. Het is enerzijds een theologisch boek, waarin de Bijbelse leer van geloof en vertrouwen helder uiteengezet wordt. Ds. Harinck zoekt onderwijs te geven vanuit de Heilige Schrift, de belijdenis van de kerk en de geschriften van de zogenaamde oudvaders.

Voor al treft in dit boek de bewogen pastorale toon. Het geeft niet alleen onderwijs, maar ook leiding en troost aangaande de zekerheid van de zaligheid.

Niet ontkend kan worden dat het hier gaat over een belangrijke vraag. Het gaat om de zekerheid die de gelovigen hebben, dat zij persoonlijk deel hebben aan het heil dat door Christus is verworven. Het uitgangspunt van de schrijver is dat het christelijk geloof zekerheid kent. De Heere Jezus heeft beloofd dat wie in Hem gelooft, zal leven. "Mijn schapen horen Mijn stem en Ik ken dezelve, en zij volgen Mij. En Ik geef hun het eeuwige leven, en zij zullen niet verloren gaan in der eeuwigheid, en niemand zal dezelve uit Mijn hand rukken." Wat een genade dat deze zaligheid daadwerkelijk het deel van al Gods kinderen is. Wat een vastheid en zekerheid ligt er in de beloften van Christus. Ze zijn gegrond in Zijn verdiensten door kruis en opstanding. Die beloften vormen dan ook de grond van de zekerheid. In die zekerheid mogen Gods kinderen leven.

Ds. Harinck maakt duidelijk dat het ook Gods bedoeling is dat de Zijnen in de troost van deze zekerheid leven zullen. In de Bijbel worden het geloof in Jezus Christus en de zekerheid van de zaligheid aan elkaar verbonden. Het Evangelie brengt geen twijfelachtige boodschap. Jawel, het geloof zelf is dikwijls zwak en bestreden, maar de belofte waarop het geloof rust, is zeker en vast. Hier klopt het hart van de Bijbelse leer van de zekerheid der zaligheid. Ze is dan ook niet het werk van die gelovige zelf. Nee, dat heeft de Heilige Geest in eigen hand gehouden. "Die Geest getuigt met onze geest, dat wij kinderen Gods zijn." Om een woord van de puriteinse prediker William Perkins te citeren: "Christus wordt ontvangen wanneer ieder voor zich in het bijzonder Christus met Zijn weldaden zich toeëigent, door de innerlijke overreding van het hart, dat op geen andere wijze tot stand komt dan door het krachtdadige getuigenis van de Heilige Geest betreffende de genade van God in Christus Jezus." En als de Heilige Geest dat in mijn hart bevestigt, zal ik er dan aan twijfelen?

Gaat de schrijver van dit boek dan niet te snel langs de problemen en bezwaren heen, die er in het leven van Gods kinderen zijn? Want het is toch maar de praktijk dat velen van hen niet zomaar durven belijden: "Ik weet en ben ver-

zekerd..." Het antwoord is dat ds. Harinck zich uitermate inspannt om de oorzaken van het gemis aan zekerheid op te sporen en aan te duiden. Wel zo'n honderd bladzijden zijn gewijd aan het zoeken van een antwoord op de vraag hoe het toch komt dat bij velen die zekerheid ontbreekt. Ik zal hier geen poging doen om een opsomming te geven van de achtergronden hiervan. Het is een uiterst ontdekkend gedeelte uit dit boek. Waard om het eigen leven er naast te leggen. Vervolgens worden ook wegen aangewezen om tot de zekerheid van het geloof te komen.

Al met al wil ik deze bewogen uiteenzetting van harte ter lezing aanbevelen. Wie deze pastorale en bevindelijke verhandeling van deze geestelijk gerijpte dominee op zich laat inwerken, kan veel andere boeken laten staan. Een van de laatste aanhalingen van een oude schrijver is die van Thomas Shepard: "Vraag het maar aan een veroetmoedigde zondaar: Waarom gelooft u? Waarom neemt u Christus voor uzelf aan? Heeft de Heere in absolute zin gezegd dat Hij de uwe is? Nee, zegt de ziel, maar de Heere biedt Zichzelf vrijwillig aan mij aan. Zonder Hem ben ik verloren. Hij zegt dat als ik Hem aanneem, Hij dan voor altijd de mijne zal zijn, dat Hij mij leven zal geven. Daarom neem ik Hem dankbaar aan. Dat is de grond van het geloof."

N.a.v.: Ds. C. Harinck, *De zekerheid van de zaligheid*.

Uitgeverij Den Hertog, Houten. Paperback. 264 pag. ISBN 9.789033.13015.1. Prijs € 19,90.

Ds. J.M.J. Kieviet

Van de redactie

Verschijsning volgende nr.

Het volgende nummer zal verschijnen D.V. donderdag 13 februari 2020. Kopij graag binnen donderdag 30 januari 2019.

Ds. M.C. Tanis en ds. P. den Butter

D.V. 30 jan. hoopt ds. Tanis 91 jaar te worden en 31 jan. hoopt ds. Den Butter 82 jaar te worden. We willen hen met allen die hen lief en dierbaar zijn van harte Gods zegen toewensen in hun nieuwe levensjaar. Onze beide oud- bestuursleden mogen nog voorgaan in de kerken. De Heere stelle hun arbeid aan de avond van hun leven tot rijke zegen en gedenke in alle opzichten bij het klimmen der jaren en bij het naderen van de eeuwigheid.

Ontmoetingsdag

We geven u alvast de datum door: D.V. zaterdag 18 april 2020 in de Christelijke Gereformeerde Kerk van Werkendam.

CBB

'Bewaar het Pand' is voor mensen met een leesbeperking beschikbaar bij de CBB (Chr. Bibliotheek voor Blinden en Slechtienden). Tel. 0341- 565499, e-mail info@cbb.nl

AvH

Colofon

Dit blad wordt om de veertien dagen uitgegeven door de stichting **Bewaar het Pand**.

ISSN nummer: 0166 - 4646

REDACTIELEDEN

Ds. A. van Heteren,
Ds. K. Hoefnagel en Ds. J.M.J. Kieviet

REDACTIE ADRES

Ds. A. van Heteren, Vlaak 10, 8321 RV Urk, T 0527-688978
E a.vanheteren@kliksafe.nl

ABONNEMENTEN

P.J. Boers, Bergstoep 46C, 2959 AC Streefkerk. T 0184-669116
E pand@solcon.nl NL37 INGB 0000 7043 50 t.n.v.
Stichting Bewaar het Pand te Streefkerk.
Abonnementsprijs € 28,00,- per jaar.
Abonnementsprijs Verenigde Staten en Canada \$ 32,-per jaar.
Advertentietarieven op aanvraag.
Contactadres Canada:
D. Kleinjan Tel. 905-627-8556
mail: bewaarhetpand@hotmail.com

Abonnementen lopen van 1 januari t/m 31 december.
Een abonnement kan op elk moment ingaan en moet uiterlijk 1 december schriftelijk of per e-mail worden opgezegd.

*Begravenisonderneming
de Jongh*

*Voor een waardige en stijlvolle verzorging
van alleen begravenissen*

Hardinxveld-Giessendam 0184 - 61 11 54	Dordrecht e.o. 078 - 641 27 40	Waardenburg 0418 - 65 20 39
---	-----------------------------------	--------------------------------

H. de Jongh D.D.E. Melieste M.K. Ligthart A.J. van Lieburg

Dag en nacht
persoonlijk
bereikbaar.

www.begravenisondernemingdejongh.nl

Maranatha **Elim**
ZORGGROEP SIRJON ZORGGROEP SIRJON

Voor woonzorgcentrum Maranatha (gebied Oost) en
woonzorgcentrum Elim (gebied Midden) zijn wij op zoek naar een

Manager Zorg

Creatieve en ondernemende verbinder

Je bent in jouw gebied de ambassadeur van woonzorgcentrum **Maranatha** of woonzorgcentrum **Elim** die in samenwerking met collega managers zorg de organisatie positioneert in een veranderende zorgmarkt. Kwaliteit van zorg, gemotiveerde professionals en gezonde bedrijfsvoering, staan bij jou voorop. Je onderschrijft de zorgvisie van woonzorgcentrum Maranatha of Elim en bent lid van één van de reformatorische kerken.

PANDION
Geloof in LEIDERSCHAP

Kijk op www.pandionleiderschap.nl
of neem contact op met
Bernhard Kok, 06-57592035

VAN STAVEREN

begrafenisverzorging

Met aandacht, zorg en respect

Dag en nacht bereikbaar

(0172) 23 33 38

Wij verzorgen alleen begravenissen

Vraag vrijblijvend het boekje
"Mijn Laatste Wens".

www.vanstaverenbegravenissen.nl
info@vanstaverenbegravenissen.nl

**Mooi vakantie-appartement
in Hoog Sauerland.**

www.huizesolagratia.net

Ten bate van de kerkbouw Sliedrecht-Bethel verschijnen D.V. 15 januari 2020

Christus' zachtmoedigheid | ds. C.P. de Boer
Vijf preken.
Gebonden, 95 blz. formaat: 19.0 x 15.0
ISBN: 978-90-5741-416-9

€ 12,90

Zie uw Koning | ds. C.P. de Boer
Negen preken over het lijden en de opstanding van de Heere Jezus Christus.
Gebonden, 144 blz. formaat: 22.5 x 15.0
ISBN: 978-90-5741-417-6

€ 16,90

Beide boeken kosten samen **€ 29,80**.
Als u ze voor 28 februari 2020 koopt kosten ze
samen geen 29,80 maar slechts **€ 27,50**.

vraag onze gratis catalogus CGK uitgaven met fondslijst aan.

De Schatkamer
Tel. (0345) 59 93 11 | Email: deschatkamer@kliksafe.nl
www.theologieportaal.nl